

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚEI

ELEMENTE DE DREPT PROCESUAL

(șefii secretariatelor instanțelor judecătorești)

CURRICULUM

FORMATOR:
Radu ȚURCANU,
Doctor în drept, judecător,
judecătoria Botanica, mun. Chișinău

Chișinău – 2013

I. PRELIMINARII

Disciplina de studiu „Elemente de drept procesual” oferă șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești cunoștințe generale privind aspectele de drept procesual civil și de drept procesual penal, necesare bunei organizări și desfășurării a activității instanțelor judecătorești.

Conform Planului de învățământ, disciplina mai oferă cunoștințe privind aspectele de drept execuțional, termenii procesuali, distribuția aleatorie a cauzelor parvenite în instanța judecătorească, publicitatea cauzelor fixate spre examinare, comunicarea actelor de procedură.

Justițiabilii își formează imaginea asupra activității instanțelor de judecată și în privința calității actului de justiție avînd în vedere contactul direct cu sistemul judecătoresc, cu modalitatea de organizare și desfășurare a justiției, precum și reieșind din eficiența executării dispozițiilor judecătorești, folosind adecvat resursele materiale.

Funcțiile procesului de judecată coincid cu cele ale justiției: apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului, restabilirea ordinii juridice încălcate, garantarea proceselor democratice, respectarea drepturilor și libertăților participanților la procesul de judecată.

Pornind de la considerentele menționate, prezentul curriculum este conceput să conțină informații cît mai utile, necesare șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, în scopul de a-i ajuta să însușească și să aplice cît mai eficient suportul normativ procesual, execuțional etc., precum și pentru a-și forma deprinderi în scopul utilizării lor corecte și eficiente în practică.

Curriculumul se axează pe trei niveluri comportamentale, cu un grad divers de complexitate: *cunoaștere, aplicare, integrare*.

Nivelul cunoașterii presupune aprofundarea cunoștințelor teoretice acumulate anterior, precum și achiziționarea unor noi informații privind doctrina și jurisprudența procesuală actuală.

Aplicarea presupune formarea abilităților practice în domeniul organizării procesului de justiție, de judecare a cauzelor și punere în executare a hotărîrilor judecătorești.

Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de instruire care presupune formarea capacităților de transfer a cunoștințelor teoretice și a abilităților practice în situații atipice, soluționarea studiilor de caz, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate.

Curriculumul reprezintă un document reglator ce determină competențele profesionale necesare integrării și bunei manifestări în cîmpul muncii. Din această perspectivă, studiul este orientat spre familiarizarea cu modificările și completările care s-au produs în legislația procesual civilă și penală a RM, valorificarea întregului potențial intelectual al audienților pentru a cultiva deprinderi de veritabili șefi ai secretariatelor instanțelor judecătorești, prezentarea practicii judiciare, inclusiv a Curții Europene pentru Drepturile Omului pentru a fortifica cunoștințele asimilate, cultivarea spiritului de respect pentru lege și pentru justițiabili.

II. OBIECTIVE GENERALE

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să identifice conceptele de bază cu care se operează în dreptul procesual civil și penal;
- să determine fără echivoc normele procesuale aplicabile la primirea, examinarea și soluționarea diferitor situații juridice procesuale;
- să descrie procedura și termenii intentării pricinilor civile în judecată;
- să clarifice procedura și termenii de judecare a cauzelor civile și penale;
- să releve tangențele activității de înfăptuire a justiției cu etapa finală – executarea dispozițiilor judecătorești.

La nivel de aplicare:

- să argumenteze rațiunea reglementărilor procesuale;
- să sintetizeze carențe sau modalități corecte de aplicare a normelor de procedură;
- să interpreteze corect normele generale și speciale de drept procesual;
- să organizeze procedura distribuirii aleatorie a cauzelor parvenite în instanța de judecată;
- să asigure publicitatea cauzelor fixate spre examinare;
- să organizeze procesul de comunicare a actelor de procedură;
- să folosească adecvat resursele materiale;
- să evalueze necesitățile;
- să gestioneze situațiile de criză;
- să evalueze informațiile parvenite;
- să repartizeze sarcinile în cadrul instanței.

La nivel de integrare:

- să estimeze rolul practicii judiciare în perfecționarea legislației procesuale;
- să contribuie la perfecționarea legislației procesuale și a activității practice a instanțelor judecătorești;
- să clarifice competența instanțelor judecătorești în examinarea și soluționarea cauzelor civile și penale;
- să aprecieze rolul judecătorului, greșierului, asistentului judiciar și executorului judecătoresc în activitatea de înfăptuire a justiției pe cauze civile și penale;
- să propună concepții pentru ameliorarea activității instanțelor de judecată;
- să evalueze perspectivele evoluției dreptului procesual civil și penal în Republica Moldova.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Numărul de ore		Modalitatea de evaluare	Responsabil de disciplină
curs	practice		
4	8	Teste pentru verificarea cunoștințelor	Radu ȚURCANU

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs

Nr. d/o	Tema	Numărul de ore
1.	Elemente de drept procesual civil.	2
2.	Elemente de drept procesual penal.	2
	TOTAL	4

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de seminar

Nr. d/o	Tema	Numărul de ore
1.	Elemente de drept procesual civil.	4
2	Elemente de drept procesual penal.	4
	TOTAL	8

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

Obiective de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> - să determine normele procesuale civile aplicabile la primirea, examinarea și soluționarea diferitor situații juridice procesuale; - să asigure aplicarea principiilor organizațional-funcționale ale dreptului procesual civil; - să organizeze distribuția aleatorie a cauzelor parvenite în instanța judecătorească; - să asigure publicitatea cauzelor fixate spre examinare; - să cunoască efectele încălcării regulilor cu privire la competența jurisdicțională; - să identifice felurile reprezentării; - să distingă între procura/mandatul general și cel special; - să calculeze corect momentul curgerii termenilor procesuali și să asigure respectarea lor; - să asigure condiții pentru comunicarea în termeni a actelor de procedură; - să identifice condițiile de formă și de conținut ale cererilor de chemare în judecată și altor cereri depuse în procedura civilă; - să asigure respectarea procedurii de punere în executare a hotărârilor și încheierilor judecătorești. 	<p>Elemente de drept procesual civil.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Principiile organizațional-funcționale ale dreptului procesual civil. 2. Distribuția aleatorie a cauzelor parvenite în instanța judecătorească. 3. Publicitatea cauzelor fixate spre examinare. 4. Competența jurisdicțională. 5. Reprezentarea judiciară. 6. Termenii de procedură. 7. Comunicarea actelor de procedură. 8. Acțiunea civilă. 9. Căile de atac. 10. Aspecte de drept execuțional.
<ul style="list-style-type: none"> - să determine normele procesuale penale aplicabile la primirea, examinarea și soluționarea diferitor situații juridice procesuale; - să asigure aplicarea principiilor organizațional-funcționale ale dreptului procesual penal; - să organizeze distribuția aleatorie a cauzelor parvenite în instanța judecătorească; - să asigure publicitatea cauzelor fixate spre examinare; - să cunoască efectele încălcării regulilor cu privire la competența jurisdicțională; - să identifice felurile reprezentării, mandatului, ordonanțele de înlocuire a procurorului; - să calculeze corect momentul curgerii termenilor procesuali și să asigure respectarea lor; - să asigure condiții pentru comunicarea în termeni a actelor de procedură; - să asigure respectarea procedurii de punere în executare a sentințelor și încheierilor judecătorești. - să folosească adecvat resursele materiale 	<p>Elemente de drept procesual penal.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Principiile organizațional-funcționale ale dreptului procesual penal. 2. Distribuția aleatorie a cauzelor parvenite în instanța judecătorească. 3. Publicitatea cauzelor fixate spre examinare. 4. Competența jurisdicțională. 5. Competența materială 6. Reprezentarea judiciară. 7. Termenii de procedură. 8. Comunicarea actelor de procedură. 9. Căile de atac. 10. Aspecte de drept execuțional.

<ul style="list-style-type: none"> - să evalueze necesitățile - să gestioneze situații de criză - să gestioneze informații, - să organizeze și să repartizeze sarcini în cadrul subdiviziunilor în care activează 	
---	--

VI. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL

SUBIECTE/PROBLEME	MODALITĂȚI DE REALIZARE	MODALITĂȚI DE EVALUARE
1. Noutatea instituției de distribuție aleatorie a cauzelor parvenite în instanța judecătorească.	Elaborarea de referate/rezumat	Suștinerea publică a referatului/rezumatului în cadrul unui seminar.
2. Calcularea termenilor de procedură și efectele nerespectării acestora.	Elaborarea de referate/rezumat	Suștinerea publică a referatului/rezumatului în cadrul unui seminar.
3. Regulile de comunicare a actelor de procedură și efectele nerespectării acestora.	Elaborarea de referate/rezumat	Suștinerea publică a referatului/rezumatului în cadrul unui seminar.

NOTĂ: Pentru realizarea obiectivelor tuturor conținuturilor din curriculum, audientul va realiza forme de activitate individuală, precum:

- studiul notițelor de curs, ale suporturilor de curs și manualelor în bibliotecă;
- consultarea comentariilor și a dicționarelor de specialitate;
- studiul cadrului normativ actual, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- accesarea, acumularea și studiul informației din rețeaua Internet și din alte surse accesibile.

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

A. Evaluarea curentă.

Participarea audienților în cadrul activităților practice:

- Dezbateri;
- Studii de caz;
- Activități în grup;
- Răspunsuri orale;
- Modelări/simulări de situații concrete.

Pregătirea unui referat/rezumat pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală.

Teste pentru verificarea cunoștințelor. (Referate).

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Literatură recomandată

1. Ciobanu M. *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*. Vol. II. – București: Editura Național, 1997.
2. *Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile*. Coordonator: M.Poalelungi. – Chișinău: Cartier, 2006.
3. Poalelungi M. *Culegere de practică judiciară a Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție*. – Chișinău: Cartier, 2007.
4. Poalelungi M. *Modele de acte judecătorești* (ediția a II-a adnotată cu legislație și jurisprudență CEDO). – Chișinău, 2005.
5. Cojuhari Al. ș.a. *Drept procesual civil*. Partea specială. Curs universitar. – Chișinău: USM, 2009.
6. Poalelungi M. *Ghidul Cetățeanului. Procedura civilă*. – Chișinău: Cartier, 2008.

Acte normative

1. Constituția Republicii Moldova, din 29.07.1994.
2. Codul de procedură civilă, nr.225-XV din 30.05.2003.
3. Codul de procedură penală, nr.122-XV din 14.03.2003.
4. Codul contravențional, nr.218-XVI din 24.10.2008.
5. Codul de executare, nr.443-XV din 24.12.2004.
6. Legea privind organizarea judecătorească, nr.514-XIII din 06.07.1995.
7. Legea cu privire la statutul judecătorului, nr.544-XIII din 20.07.1995.
8. Legea cu privire la Procuratură, nr.294-XVI din 25.12.2008.
9. Legea privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești, nr. 264-XVI din 11.12.2008.
10. Hotărîrea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea activității interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești, nr.459 din 05.08.2009.

Acte internaționale

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată la New York la 10.12.1948 (*ratificată prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.217-XII din 27.07.1990*) // *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998)*. Ediție oficială. Vol.1. – Chișinău, 1998, p.11-18.
2. Convenția Europeană pentru protecția Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, Roma, din 04.11.1950 (*ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr.1298 din 24.07.1997*) amendată de Protocolul nr.11 și Protocelele nr.1, 4, 6, 7, 12, 13 și 14.
3. Convenția privind procedura civilă, Haga, 01.03.1954 (*ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr.1136-XII din 04.08.1992*).